

Держархбудінспекція з 18.03.2020 не є органом ліцензування. Хто видає ліцензії на будівництво?

Одним із головних напрямів містобудівної діяльності є ліцензування видів господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми та значними наслідками.

Так, відповідно до статті 37¹ Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» господарська діяльність з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними наслідками (СС3), підлягає ліцензуванню за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України, відповідно до [Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»](#) з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Крім того, відповідно до Закону України «Про архітектурну діяльність» **замовники та підрядники під час будівництва зобов'язані** доручати виконання будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, суб'єктам господарювання, які мають відповідну ліцензію.

Водночас пунктом 9 частини 1 статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» встановлено, що ліцензуванню підлягає будівництво об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України, з урахуванням особливостей, визначених [Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності»](#). Звертаємо увагу, що всі об'єкти поділяються за такими класами наслідків (відповідальності) (Рисунок):

незначні наслідки — **СС1;**

середні наслідки — **СС2;**

значні наслідки — **СС3.**

Рисунок

Віднесення об'єкта до певного класу наслідків (відповідальності) здійснюється проектною організацією за погодженням із замовником будівництва.

Наразі вищевикладені законодавчі акти у сфері містобудування чинні, а тому **на законодавчому рівні ліцензування господарської діяльності з будівництва є обов'язковим**. Таким чином, будівництво (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт, технічне переоснащення) об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (CC2) та значними (CC3) наслідками, мають право здійснювати виключно підрядники, які набули відповідну ліцензію.

Водночас **органом ліцензування є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду**. Тобто наразі на законодавчому рівні встановлено (стаття 37¹ Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»), що видає ліцензії та здійснює перевірки за дотриманням ліцензійних умов Державна архітектурно-будівельна інспекція України.

Разом з цим **13.03.2020** урядом розпочато реформування у сфері державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, зокрема **ліквідовано Державну архітектурно-будівельну інспекцію України до утворення Державної інспекції містобудування України (яка наразі теж ліквідована** постановою від 23.12.2020 № 1340 «Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду»), одночасно затверджено у новій редакції Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України. Із Положення виключено компетенцію

Держархбудінспекції України щодо здійснення ліцензування господарської діяльності з будівництва (постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2020 № 219 «Про оптимізацію органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду» (далі — Постанова № 219)).

Отже, з метою реформування у сфері будівництва урядом прийнято Постанову № 219, із набранням чинності якою 18.03.2020 втратили законодавчу силу:

постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 256 «Деякі питання ліцензування будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми та значними наслідками» (зазначеною постановою затверджено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми та значними наслідками, та Перелік видів робіт із провадження господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми та значними наслідками, які підлягають ліцензуванню);

постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.2007 № 1396 «Про ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури» (зазначеною постановою затверджено Порядок ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури).

А також внесено зміни до Переліку органів ліцензування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 609, якими **виключено Державну архітектурно-будівельну інспекцію України із переліку органів ліцензування.**

Отже, 18.03.2020 в акти Кабінету Міністрів України внесено зміни, які виключили порядок видачі ліцензій, перелік робіт, який підлягає ліцензуванню, орган ліцензування. При цьому уряд мав на меті запровадити замість здійснення ліцензування сертифікацію відповідальних виконавців окремих робіт (простими словами «виконробів») шляхом внесення змін до Порядку проведення професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 554.

Отже, на законодавчому рівні обов'язковість ліцензування господарської діяльності з будівництва залишилась, а підзаконні нормативно-правові акти (постанови Кабінету Міністрів України) визнано такими, що втратили чинність, тобто відмінено. При цьому нових актів, які б урегулювали законодавчу прогалину, не запропонували.

23.12.2020 урядом видано нову постанову № 1340 «Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду». Зазначеною постановою **утворено нову інспекцію — Державну інспекцію архітектури та містобудування України** (далі

— ДІАМ) як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра розвитку громад та територій, і який реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

Так, відповідно до абзацу 5 пункту 3 Положення про ДІАМ, затвердженого постановою уряду від 23.12.2020 № 1340 (далі — Положення), основним завданням ДІАМ є реалізація державної політики з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, зокрема: *ліцензування видів господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, та здійснення контролю за додержанням суб'єктами господарювання ліцензійних умов провадження видів господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками.*

Відповідно до абзацу 5 підпункту 2 пункту 4 Положення **ДІАМ проводить перевірки додержання суб'єктами господарювання ліцензійних умов провадження видів господарської діяльності з будівництва об'єктів**, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками.

Згідно з абзацом 5 підпункту 3 пункту 4 Положення ДІАМ видає обов'язкові до виконання приписи щодо усунення порушень ліцензійних умов провадження видів господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками.

Також відповідно до підпункту 7 пункту 4 Положення **ДІАМ здійснює ліцензування видів господарської діяльності з будівництва об'єктів**, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками.

Висновки

30.12.2020 набрала чинності постанова уряду від 23.12.2020 № 1340 «Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду», якою утворено ДІАМ України та затверджено Положення про ДІАМ. З того часу ліцензування видів господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками належить до повноважено ДІАМ. Саме ця інспекція є органом ліцензування.

Крім того, внесено зміни до Переліку органів ліцензування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 609, яким також передбачено, що ДІАМ здійснює ліцензування будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками. Сертифікацію відповідальних виконавців окремих робіт («виконробів») так і не вдалось запровадити. Ліцензування у будівництві зупинилось, а обов'язкові вимоги щодо здійснення підрядниками будівельних робіт на підставі ліцензії залишились.

Наразі ліцензування господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми та значними наслідками, з 18.03.2020 не здійснюється, як і внесення змін до вже виданої ліцензії на будівництво, оскільки:

Державна архітектурно-будівельна інспекція продовжує здійснювати повноваження та функції;

Державна архітектурно-будівельна інспекція не наділена компетенцією провадити ліцензування господарської діяльності з будівництва;

не завершено здійснення заходів з утворення ДІАМ, на яку покладено здійснення ліцензування господарської діяльності з будівництва;

відсутній перелік видів робіт, що підлягає ліцензуванню, порядок ліцензування (відсутня процедура видачі ліцензій), ліцензійні умови провадження господарської діяльності з будівництва об'єктів (зазначені нормативно-правові акти було затверджено постановами уряду, але з метою реформування у сфері будівництва визнано такими, що втратили чинність, при цьому нові нормативно-правові акти, які б урегулювали зазначені правовідносини, не затверджено).

Також варто зазначити, що у Верховній Раді України зареєстровано проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності за № 5655 від 11.06.2021, який 01.07.2021 прийнято у першому читанні.

Зазначеним проєктом передбачено, що органом ліцензування є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань містобудівного контролю. При цьому залишається обов'язкове ліцензування господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними наслідками (СС3).

Враховуючи зазначене, залишається дочекатися повного реформування у сфері будівництва, яке фактично розпочнеться з набранням чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» (номер реєстрації проєкту: 5655 від 11.06.2021) та на виконання якого урядом будуть увідповіднені акти Кабінету Міністрів України у сфері містобудівної діяльності, в тому числі й у сфері ліцензування.

Про інші види ліцензій у закупівлях читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuke.com.ua) у статті [«Про надання ліцензій учасниками та переможцями закупівель»](#).

На порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuke.com.ua) ознайомтесь із рекомендаційним листом [«Чи потрібна](#)

ліцензія при закупівлі пального за талонами, визначення розпорядником акцизного складу, складання та реєстрації акцизної накладної під час фактичного відпуску палива на АЗС».

Додатково читайте **«Вимоги замовника щодо надання ліцензії за новим Законом».**